Szombat. 57. Szám. Junius 11-kén, 1859.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Megjelenik e lap minden Szeredán, Pénteken és Vasárnap. Előfizetaetni minden cs. k. postahivatalnál, e lapok kiadó hivatalához czimzendő levelekben. Ára évnegyedre 3 ft 15 kr, félévre 6 ft 30 kr, évre 12 ft 60 kr uj pénzben.
A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasitandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS: Az Ó-várban, Vizi-utcza, 231. szám alatt.
KIADO-HIVATAL: A Középutczában, STEIN könyvkereskedésében.

Hirdetések minden négy hasábos egy sor után 7 ujkrért közzététetnek; folytonos hirdetésektől illő pct elengedtetik. Mindenik hirdetésre 30 ujkr bélyegdij előre befizetendő.
A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reclamatiok sat. a kiadó-hivatalhoz utasitandók.

Előfizetés

a

„KOLOZSVÁRI KÖZLÖNYRE.“

Julius 1-jén kezdve uj félév következvén, tisztelettel kérjük fel érdemes olvasóinkat előfizetéseik megujitására, s hazafias közbenjárásuk által előfizetőink számának gyarapitására.

Lapunk a tapasztalt részvétbe vetett bizalmunk folytán továbbra is hetenkint háromszor, u. m. vasárnap, szeredán és pénteken fog megjelenni.

Előfizetési ára:
Félévre 6 ft 30 kr.
Évnegyedre 3 ft 15 kr.

Az előfizetések a kiadó-kivatalhoz Stein János könyvkereskedésébe utasitandók, posta vagy magány alkalom utján.

Hivatalos sürgönyök.

Feladatott N.-Szebenben jun. 10-kén d. e. 9 óra 45 perczkor; megjött Kolozsvárra ugyanakkor d. e. 9 óra 45 perczkor.
A „Sieb. Bote“ a kolozsvári megyefőnökhez.

NAPI PARANCS 32. szám.

A hadsereg régi jó hiréhez méltólag Magentánál a tulnyomó ellenséggel szemben bebizonyitotta, hogy mit vihet véghez a hősiség és teljes elszántság érettem és a hazáért.

Köszönetem a hadseregnek Magam és a haza nevében, s akarom, hogy rögtön tudatva legyen velem azoknak neve, kik a bátrak közt legbátrabbak voltak.

A veronai főhadiszállásról jun. 8. 1859.

(D.) **Szemle.** Döntő csaták vették kezdetöket, melyeknek részleteiről még ugyan csak is a távirati töredékesebb közlemények után vehetünk tudomást; de a melyből mind a mellett biztos következtetést vonhatunk a szemben álló sergek elszántságáról.

Hogy a mostani hadjárat szintoly véres leend, mint a melyet e század első évtizedeiben látott Európa, azt már kétségtelennek lehet állitani. Ez nem a keleti hadjárat lesz, mely Sebastopol bevételével eldőlt. Ott egy monarcha minden segélytől elhagyva egyedül maradott, szemben a világ minden hatalmával, hol az önmegadás természetes volt a nélkül, hogy sértse a katonai oroszlány-erő büszkeségét; itt két nagy katonai hatalom van szemben hagyva egymással, kiknek óriás de hasonló erőfejtésére a világ semlegesen tekint; mindkét hatalom császári uralkodója ott van a csatatéren, s igy a hadsereg egyenlő elszántsága természetes. Mint a gladiatornak dicsősége vagy a győzelem vagy a tragikus halál — igy áll e perczben két császári hatalom katona-ereje szemben egymással.

A magentai véres ütközet eredménye megrenditheti a civilisált emberiséget. Ezen csatatér éppen nem az, mely Lombardia erősebb hadpositióit foglalja magában. Mi a palestroi ütközet után midőn láttuk, hogy a pavia-sztradellai állás, hol az ausztriai erő szerfölött megerősitette magát, a franczia-szárd sergek által oldalvást hagyatott, s tömeges erőveli támadását egészen váratlan vonalon intézte az ellen, megvalljuk egyenesen ugy vélekedtünk magunkban, hogy az osztrák erő csak a Mincio-vonalon állhatja meg a véresebb csatát, az ellenségnek oly ügyesen előre forditott ereje ellen; a dolog nem ugy ütött ki; a halottak temérdek száma mindkét részről eléggé mutatja a leghősiebb támadást s leghősiesb ellentállást. Ha jelentéktelen, söt szinte tarthatlannak képzelt hadvonalokon ily erős csaták vették kezdetöket, mit lehet várni majd, ha vagy Ausztria viszszanyomhatja a francziákat Marengo felé, vagy a francziák ellenében Ausztria saját erős hadi positióiba veti magát?

A mint a csaták kezdenek fejlődni, jól belátható, hogy ha a két küzdő fél mindvégig magára hagyatik, két nagy birodalom ereje, ifjusága fog azon sorsra jutni, mely I. Napoleon véres harczai miatt kipusztitotta volt Francziaország erejét. Ekkora emberpusztitást azonban az europai szövetkezési rendszer azon kifejlése, melyben az e század alatt szinte tetőpontját érte el, alig hisszük hogy végre is semlegesen nézzen el. — Még csak néhány ily erős és véres csata, s látni fogjuk, hogy az europai hatalmak a hadakozók irányában pártokra fognak szakadni; vagy egyik fél mellé egyesülnek, többé nem félve a hóditásoktól, hanem féket vetendők a harcz azon pusztitásának, melyet az az emberiségen elkövet. Még csak néhány ilyen csata és ha az europai hatalmak egyik vagy másik félnek elvét pártolják, kérdésen kivül sulyt fognak vetni annak mérlegébe; s ha talán oly egyes akarat foghat jelentkezni, minő a keleti hadjárat kérdésében mutatkozott, az összes hatalmak megbirhatlan ereje foghatja kényszeriteni valamelyiket a harczoló felek közöl, hogy szándékát adja fel.

A háboru a hadeszközök mostani kifejlése miatt véresebb lehet mint a régi idökben, de rendszerint tartama azért rövidebb, mert a nemzetek szorosabb érintkezésbe jövén egymással, egy két birodalom háboruja visszahat egész Europára, s a válság sulyát minden nemzet érezi; ezért vált korunkban magánál a háborunál fontosabbá a diplomatia müködése, mit a hadesemények meg nem szakitanak, söt még gyorsabb és határozottabb tevékenységre ösztönöznek. Mi azt hisszük, hogy junius vagy julius havában az europai helyzet alkalmasint tisztába lesz hozva. Kevésbbé gyors a Napoleon sikere Ausztria ellen, hogysem igazolhatná Németország azon aggodalmát, mely miatt ök e csodálatos emberben Németország leendő ostorát tekintették; a harcz habár eddig az elönyomulhatás kérdésében kedvez Ausztria ellenségeinek, de minden kisded s még éppen nem nyomatékos elönyét drága vér árán adta fel. — Nem lehet magát senkinek csalódásban ringatnia az egyes népek hangulata által, a csatatéren a kard becsületének, és az önvédelemnek ugy mint a harczi büszkeségnek kérdése áll elé! Ezen helyzetből azt remélhetni, hogy egy két hó alatt Europa nagy hatalmait határozottabb szinezet szerint láthatjuk egyik vagy másik harczoló fél pártjára állani; ha együtt lesznek, akkor a harcznak vége lesz; ha a két harczoló fél mellett két részre oszlanak, akkor egy irtózatos világ-háboru elébe nézünk, de e két alternativa közöl valamelyiket rövid idön beállandónak hiszszük.

A magentai csatáról még megemlitjük, hogy mig a francziák magok is részökről 10,000 halottat bevallanak, Napoleon ily sürgönyt küldött Párisba: győzelem! nagy győzelem! s második sürgönyben 5,000 fogolyról, 15,000 halott és sebesültről emlékezik ausztriai részről, a mely hirt azonban az „O. D. Post“ nagyon is megtollász, felmutatván, hogy a „nagy győzelem“ nem tette képessé a francziákat Magentát oda hagyni s üldözni sergeinket, s 15,000 halott és sebesült csak azért állittatott, hogy legalább félannyival több vesztés láttassék ausztriai részről annyi franczia vér árán.

Mi nem bonczoljuk a sürgönyök részleteit; látjuk a tényt, hogy roppant sok a halott és sebesült, s ott, hol ily vesztés van emberekben, eredmény nélkül akármelyik részre is, ott mindkét harczolófél elszánt és hös bátorságot tüntete ki, ott látni való, hogy két egyenlően elszánt erö áll szemben, mely egymást véghetlenül kifogja pusztitani, ha Európa közbe nem szól.

Ujdonságok.

Midőn az országos Gazdasági-Egylet tavaly egy gazdászatunk alapját érdeklő kérdést tett fel, melylyel a váltógazdászat és tagositás eszméjének népszerüsitésére czélzott, egy felette üdvös gazdairodalmi mozgásnak veté meg alapját. A pályadijt nyert müven kivül, mely még ezután lát világot, egy alapos dolgozata van már közreadva Berde Áronnak, miröl már emlékezénk; de az valamint a koszoruzott mü 60 holdas birtok berendezését tárgyalván, szükségesnek mutatkozott kisebb birtokok berendezésére is népszerü utasitás kidolgozása, és e feladatot hazánk leggyakorlatibb s egyszersmind e szakban tudományosan alapos egyik földbirtokosa b. Bánfi János ömlga vállalta magára. A nemes báró urat az irodalmi téren mostanig nem láttuk, de hivatkozhatunk közelebbröl kiadott ily czimü röpiratára: „Rövid utasitás egy husz hold területü váltógazdaság rendezésére. Az erd. Gazd.-Egylet kivánságára irta b. Bánfi János.“ Ezen munkácska rövid, szabatos és tiszta magyar nyelve, a tárgyak értelmes felosztása, a leghelyesebb gazdászati elvek dióhéjba szoritott, s mégis értelmesen magyarázó kifejtése, s azon felül azon nemes indulat, hogy egyik legnagyobb birtoku föuraink közül, a legkisebb birtoku nép felvilágositására oly szivélyes tanácscsal és készséggel fordult; egyaránt kedves jelenséggé teszi irodalmunkban ezen összesen 36 lapra terjedö, s egy VI-os váltógazdászati táblázattal ellátott munkácskát. A munka összesen XVII. szakaszra van osztva, s hogy e böbeszédü irodalmi világban, az ezen müben feltünö szintoly velös mint laconicus elöadást jellemezhessük, feltesszük ide a szakaszok czimeit. Elöszó 9 és fél sor, melyben állitva van, hogy 20 hold földön megtermeszthetni a család számára szükséges veteményt, továbbá 400 véka gabonát, 1350 mázsa szénát, s még marad hely egy kis kenderesnek, dohányosnak sat. A takarmányon télbe nyárba istállón tarthatni 4 ökröt, 4 tehenet, 8 darab növendék marhát és 4—6 darab sertést. De e czélra a következö szakok adnak utasitást: I. Parlagot, ugart nem kell hagyni. II. A földet mélyen és jól kell mivelni (oda tesszük, hogy a hol a termöréteg a mély mivelést engedi.) III. Böven kell trágyázni. IV. Sok trágyát kell gyüjteni s azt jól kezelni. V. Sok és jó takarmányt kell gyüjteni. VI. A takarmány s magtermesztést egymáshoz illó arányban kell üzni. VII. A termesztendö növényeket jól meg kell válogatni. VIII. A növényeket okszerü rendbe sorozva kell egymásután termeszteni. Ezen alaptételeket a nemes báró mind rövid és alaposan magyarázó fejtegetéssel kiséri. Továbbá: magyarázza mi a: IX. váltógazdaság. X. Vetés forgás (ezt hét példával világositja.) XI. Rét és füves kert. XII. Tanya lakás. — Itt folytatja tanácsait: XIII. Csak czélszerü baromfélét kell tartani és azt böven táplálni. XIV. Jó szerszámokat kell szerezni s azokat mindig jó karban tartani. XV. Egy kis jegyzés, mely nagy figyelmet érdemel. (E czikk a gabona s takarmány közti arányban a takarmánynak ad többséget, földünk kipusztulása miatt.) XVI. A váltógazdaság megkezdése s kivitele. XVII. Gyakorlati példa egy váltógazdaság kivitelére. A mennyiben ugy gyakorlatilag mint elméletileg mi is bajlódtunk a gazdászattal: illetékeseknek érezzük magunkat a nép nevében köszönetet mondani a nemes bárónak e derék munkáért, mely czéljára nézve nagy foliántoknál több érdemet ad irójának; mert röviden a tudomány lényegét, mindenkitől érthetöleg, s az érthetöség által tisztábban, meggyözöbben elöadva még nem láttuk. Nyelve különösen meglep, az a szép tiszta s mégis antikszerü magyar nyelv, mintha egy ösz pátriárcha beszélne fiainak, a népnek. A Gazd.-Egylet e munkát 3000 példányban nyomatja s szétküldi ingyen az országba; de szét kellene biz ezt mindenféle nyelven küldeni a két magyar haza és kapcsolt részeibe, apróbb nagyobb konyvárusok és ponyva-irodalom utján, mert a nép számára ennél tisztábban dolgozott e szakbani munka még nem adatott ki. Olvassák csak fel a lelkészek, iskolatanitók, jegyzök ezen munkát a népnek, s ebböl megérti azt, hogy a tagositás a legkisebb birtokunak is mennyire érdekében áll, hogy a felette jutalmazó váltógazdaságot alkalmazni lehessen kis birtokán.

— Kolozsvár egyik érdemes polgára Shilling János e hó 4-kén élte 67-dik évében jobb létre szenderült.

— (Pályakérdések.) Az országos Gazd.-Egylet ösztönöztetve azon feltünö jelenségtöl, melyet Erdély az eredeti gyümölcsfajok elöállitásában mutat, ohajtandónak látja azt, hogy a pomologiai ismeretek bövitése végett, minden a hazában kitünöbb gyümölcsfajok a köztudomásnak átadassanak, és e részben legelöbb a nálunk eddigelé legkevésbbé ismert cseresznye nemüekre forditja figyelmét, melyek hazánk különbözö vidékein feltünö fajkülönbségben mutatkoznak. E czélra az egylet egyik buzgó tagjának, Dietrich Sámuel urnak hazafias áldozata alapján:

I. 50 ⁄ ötven ezüst forintot tesz fel, mint pályadijt egy oly pályamüre, mely Maros- és Udvarhelyszék cseresznyetermelését a legszakavatottabban adja elö, birálata és ismertetése alá vevén

1-ször a gyümölcs husának keménységét vagy lágyságát,
2-szor alakját, szinét, nagyságát, 3-szor czukor s más vegytartalmának miségét, mennyiségét, 4-szer a gyümölcs tartósságát, termékenységét, 5-ször háztartási, gazdászati czélok-

---

A közbejövö innep miatt jövö szeredai lapunk nem jelenhet meg.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ra vagy kereskedésre is, milynemü alkalmas voltát, 6-szor a lehetö statistikai kimutatását azon jovedelem mostani állásának, melyet az ismertetés alá vett vidék a cseresznyetermelésböl beveszen, az egyes helységek ily jövedelmének részletes kimutatása után öszvegezett általános kimutatás még örömestebb lesz fogadva, 7-szer hazai és külföldi fajoknak egybehasonlitólag leirását a cseresznyetermelésben felvett classificatio elvei szerint.

Ohajtandó volna, ha az iró képes lenne egyszersmind az ismertetése alá vett cseresznyefajokat szinezett, vagy bár árnyékrajzban mellétletkép elöállitani.

II. Ötven ezüst forint pályadijt tesz fel a Gazdas.-Egylet, ugyan fennevezett tagjának áldozata alapján, hasonlóan Brassó és Szeben vidéke cseresznyetermelésének a fennebb elöadott pontok nyománi legalaposabb ismertetésére.

A pályairatok tisztán, idegen kézzel leirva, jeligés levéllel ellátva, jelen év november 15-kéig tanár Nagy Ferenczhez (Kolozsvár, b. farkas-utcza, 54. sz.) mint gyümölcsészeti szakosztály jegyzöjéhez küldendök.

Az erdélyi Gazd.-Egylet választmányi üléséböl. Kolozsvár, jun. 8-kán, 1859.

Finály Henrik,
ideigl. titkár.

— (Állatkiállitás Maros-Vásárhelytt.) Az erdélyi Gazdasági egylet arra törekedvén, hogy a mezei gazdaság és a vele kapcsolatos iparágak emelésére a haza különbözö vidékein mind inkább terjeszsze ki üdvös müködését; felbátoritva továbbá azon szép eredmények által, a melyeket a Kolozsvárott és Sz. Keresztúron rendezett állatkiállitások már is felmutattak, az idén elhatározta, hogy már Maros-Vásárhelyt is tesz kisérletet egy ily kiállitással. E czélból összeköttetésbe tevén magát a maros-vásárhelyi nemes tanácscsal és a vidék birtokosaival s azokkal egyetértve e kiállitás határnapjául f. é. szeptember 1-sö napját tüzte ki, a mikor is következö dijak lesznek nyerhetök:

1) A legjobb két éves fehér-marha-bikával	20 ft a. é.
2) „ „ és legszebb testalkatású pár ökörrel .	20 „ „ „
3) „ „ tejelö tehénnel	15 „ „ „
4) „ „ két éves tinóval	10 „ „ „
5) „ „ és legszebb pár két éves tulokkal . .	10 „ „ „
6) „ „ tejelö bivaltehénnel. . . . , ...	15 „ „ „
7) „ „ székely eredetü nemesitett 4—6 éves kanczával	40 „ „ „
8) „ „ tiszta székely 4—9 éves kanczával .	20 „ „ „
9) Nemesitett székely kanczától csikózott legjobb egy éves mén vagy kancza csikóval (bemutatva az anyát is)	20 „ „ „
10) Tiszta székely kanczától csikózott legjobb egy éves mén vagy kancza csikóval (bemutatva az anyát is)	12 „ „ „
11) A legjobb fehér vagy szürke mangalicza két éves kannal	12 „ „ „
12) „ „ „ „ „ „ koczával.	12 „ „ „
13) A legrövidebb idö alatt és a legszebben kihizott sertéssel minden tekintet nélkül a fajra.	10 „ „ „

A kiállitás rendezése valamint a dijak odaitélése egy vegyes bizottságra van bizva, a mely gr. Kornis Ferencz elnöklete alatt a bizottság és városi polgárság tagjaiból fog alakulni, és az állatok megbirálására értelmes gazdákat is maga mellé venni. A bejelentés és beállitás határnapjait, valamint a programm más részletes pontjait, a lehetö legrövidebb idö alatt a rendezö bizottság fogja közzé tenni.

Kolozsvárt az erd. gazdasági egylet választmányi gyüléséböl jun. 8-kán 1859.

Finály Henrik,

ideigl. titkár.

— Victor Emánuel tudva lévö bátor katona, most rendesen elöl rohan a tüzbe. A palestroi csatán a zuávok feltartóztatták, hogy ne koczkáztassa királyi életét, a midön azt tennie felesleges, a király átvágott rajtok s tovább harczolt mint egy vad beduin. Turinból a nép petitiót intézett hozzá, hogy ne koczkázná annyira reájok nézve drága életét. A fiatal Chartresi herczeg is a franczia legitim. uralkodóház legifjabb sarja a szárd király oldala mellett harczolva, annyira kitüntette magát, hogy a király dicsérö magánlevelet küldött herczeg családjához.

— Temetés a csatatéren. Egy levélben irják 21-röl Montebellóból: „Ma fogják a halottakat eltemetni, a csatatér két részre osztatott, egyik részén a francziák temetnek, a másikon mi. Én is oda mentem. Igen szomoru látvány volt. Mindnyáján össze-vissza több sirba temették A francziák 200 före menö fedezettel jöttek, de midön meglátták, hogy mi csak harminczan vagyunk, visszaküldék embereiket. Beszéltem egy tiszttel, ki nekem innom adott, s mások is többen kaptak bort töle. Különös! holnap talán megint hösiesen lövöldözünk egymásra.

— (Garibaldi életvonásai.) Ezen pártvezér, kiröl ellenei is elismerik, hogy sok tetterövel és katonai tehetséggel bir, 1807-ben jul. 4-kén Nizzában született. Kora ifjuságában szárd tengerészi szolgálatba lépett, és már akkor némi figyelmet gerjesztett rettenthetlensége és kitartása által. 1834-ben a genuai összeesküvésbeni részvéte következtében Frankhonba menekült. Utóbb mint tengerésztiszt a Tunisibey szolgálatába lépett, de csak hamar elhagyva ottani állomását Amerikába ment, hol az uruguai köztársaságnál lelvén alkalmazást, rövid idö alatt a Buenos-Ayres ellen müködö hajóhad parancsnokává küzdötte fel magát, mely állomásában mindaddig megmaradt, mig nem Montevideot angol és franczia hajók ostromzár alá vették. Ez esemény után a Rosas elleni szárazföldi hadjáratban vön részt mint független csapatvezér, ma lovasság, holnap ismét gyalogság élén. Az ottani sajátszerü hadjáratnak köszönheti guerilla vezéri képzödését.

1848-ban visszatért Olaszhonba és egy szabadcsapatot alakitva Milano ellen indult. Miután a cs. osztrák sergek Custozzánál diadalt vivtak ki, Garibáldi 3000 föböl álló csapatával Comonál erösitett táborba szállott és oda nyilatkozott, hogy ö elhatározta a harczot folytatni, daczára az Ausztria és Szárdinia közt kötött fegyvernyugvásnak, azonban serege elhagyta és ö kénytelen volt Toscanán át Rómába menekülni, hol január 1-jén alezredesnek választották meg. Febr. 6-kán mint tagja a római követkamarának, a köztársaság ellen nyilatkozott. Ugyanazon hó 20-kán fövezérnek neveztetett ki. April. 30-kán mint ilyen a francziákat megverte és Róma falai alól visszavonulni kényszeritette. Május 9-kén Palestrinánál 3000 emberrel szétvert 5000 nápolyit, ezenkivül Roselli alatt sok csatákban vön részt. Miután látta, hogy minden ellentállás lehetlenné vált, jun. 30-kán elhagyta Rómát és 2500 gyalogság meg 400 lovasból álló csapatával az osztrák és franczia hadsergeken át utat tört magának San-Marinóig, hova julius 31-kén érkezett meg, és a hol tetemesen meggyérült csapatát szétoszlatta. Onnan 200-ad magával Genuába, késöbb pedig Tunisba ment, hol azonban az ohajtott állomást nem kapván meg, Gibraltáron át Amerikába utazott. Összekalandozta Észak-Amerika nagyrészét, darab ideig pedig Kaliforniában tartózkodott, honnan mint perui hajóskapitány Kinába ment 1852. 1853-ban a perui hadsereg fövezérségével kinálták meg. Jelenleg visszatérve Olaszhonba szárd guerilla vezér lön. Neje egy kreolhölgy, mindig férje oldala mellett küzdött, annak amerikai mint szintén olaszhoni csatáiban. X.

Nemzeti szinház. — Szerdán jun. 8-kán „A szegedi kupecz" uj népszinmü 3 felv. magyarositotta Benedek J., zenéjét irta Káldi Gyula. Elég jó irányu népszinmü, habár cselekvényeiböl a szinpadon mindig botrányos pofozódások nem hiányzanak. Hanem az elöadott pár népdalban, Káldi Gyula itteni fiatal karmesternek igen feltünö zeneszerzöi tehetségére ismerünk. A dalok nagy tetszéssel fogadtattak és méltán.

Csötörtök jun. 9-kén „Lammermoori Lucia" igen szép és összevágó elöadással. Fridrichné az örjült áriát most is elragadóan énekelte, minden többi megjelenésével is folyvást tapsokat aratott. Follinus igen kitett magáért Edgar szerepében, s játéka is nagy dicséretet érdemel.—Bodorfi szép hangjával Aston szerepében gyönyörködtette a szép számu közönséget.

Kolozsvári piacziár. junius 9-kén 1859. — Bécsi mérője osztrák becsben. Tiszta búza 4 tf 41 kr. — Elegy búza 3 ft 57 kr. — Rozs 2 frt 45 kr. — Árpa 1 ft 68 kr. — Zab 1 frt 75 kr. — Törökbúza 1 frt 79 kr. — Pityóka 1 frt 5 kr. — Marhahús fontja 14 kr uj pénzben.

Politikai hirek.

Császár Ö Felségének a tiroliak és vorralbergiekhez intézett kiáltványa:

Tiroli és Voralbergi hü alattvalóimhoz!

Fegyverhez szólitlak benneteket!

Hüségtek, férfiasságtok, vallásos és istenfélö szellemteknek a jelen és jövö kor elötti uj bebizonyitására való felhivás ez.

Oly igazságos ügy védelméra szólitlak én fel, a mily mellett csak valaha fegyvert fogott a világ.

Ragadjátok jól gyakorlott kezeitekbe szokott hazai fegyverteket, gyülekezzetek lövész testületeitekbe és vonuljatok az ellenség elé határaitokhoz, hogy megvédjétek azokat, hüségtek és elszántságtok védfalával ugyanazon ellenségtöl, mely már sokszor véresen meglakolt hegyeitek közé tolakodásáért.

Ezen ellenség ellenében, ki a jogszerü és Isten által rendelt uralkodó elleni forradalom szövetségesévé tette magát, az én kedves országom, Tyrol határait ti rátok bizom!

Ha fenyegetné azokat az ellenség, éreztetni fogjátok vele, hogy azok között oly hü nép lakik, a mely mint apái, tud Istenért és honáért harczolni és gyözni.

Kelt föhadiszállásomon Veronában ju. 1 1859.

Ferencz József s. k.

Hirdetmény.

Miután Ö cs. k. Apostoli Felsége elérkezettnek találta azon pillanatot, melyben jónak véli hü tiroli és vorralbergi alattvalóit fegyverhez szólitani, mely felszólitásnak kihirdetése a legterjedelmesebb mértékben hajtatik végre; ennélfogva becsületkérdéssé válik minden derék tiroli és voralbergire nézve, hogy a lövész századok szervezésében minél erélyesebben közremüködjék.

A vadász századok alakitásának haladásáról minden védelmi-biztosnak kötelessége 8—8 naponkint jelentést tenni a kerületi védelmi-bizottmánynál, ez pedig nekem fogja az eredményeket bejelenteni.

Hogy a veszélyben forgó határokhoz közelebb lehessek, s szükség esetében személyes befolyást gyakorolhassak a lövész század szervezési ügyekre, holnap Bozenbe utazom, s ott maradok egy ideig.

Szeretett Urunk császárunk lélekemelö és igazán szivböl mondott szavaihoz én csak azt függesztem még, hogy a 20. század közöl annak idejében mindazoknak maradandó emléket fogok rendelni zászlójukra, melyek legalább 180 fönyi létszámmal, jól felszerelve elöbb jelentik magukat a kiindulásra.

Mily sorban és mikor történjék a kiindulás, azt magam fogom meghatározni.

Insbruck, jun. 2-kán, 1859. Károly Lajos föherczeg, Tirol és Vorarlbergi helytartó.

Schlick gróf lovassági tábornok kiátványa:

A 4. sereg parancsnoka, gróf Schlick lovassági tábornok ö excja, Triesztben, junius 1-jén következö kiáltványt intézett Trieszt város és az illyriai tengerpart lakóihoz:

„Ö cs. k. Ap. Felsége, a mi Felséges Császárunk és Urunk, a ti várostok és az illyrtengerpart biztosságát s a föparancsnokságot az én kezeimbe méltóztatott legkegyelmesebben letenni. Én teljes erejében megerösitek minden eddigi intézkedést, melyek eddigelé a béke és rend fenntartására a mostani rendkivüli viszonyok között tétettek. Lovagias Császárunk minden legfelségesebb törekvéseit lelkiismeretesen s erélyesen végrehajtandó, egyszersmind gondom lesz, a leghatályosabb s a jelen helyzetnek legfelemelöbb oly rendszabályokra is, melyek töletek az ellenséges berontás veszélyeit és szenvedéseit bizton elháritsák. Ámde ti is meg fogjátok — a miben én nem kétkedem — a törvényeknek engedelmeskedve, gondos és nyugodt viseletetek által mutatni, hogy ismeritek kötelességteket s az én gondoskodásomban bizván, bátran néztek a jövö elébe. Teljes bizonyossággal elvárom töletek, hogy soha se kényszeritendetek engem a hadi törvényt azon teljes szigorával alkalmazni, a melylyel én el vagyok határozva a ti jóvoltotok felett örködni. Meg vagyok gyözödve, hogy ti, távol minden békeháboritó cselekvénytöl, ujra tettel bizonyitandjátok be megpróbált hüségteket."

— A „Constitutionnel" azt mondja, hogy a május 30-diki és 31-iki ütközet kiterjedt a Vercelllitöl éjszakra nyuló egész vonalra. A félhivatalos lap szerint azonban ezen ütközetben föleg csak az osztrákok és szárdiniaiak vettek részt; a francziáknak ellenben csupán történetes, habár a félhivatalos lap szerint dicsöséges részök volt benne. Az „Indépendance" egyik párisi levelezöje azonban magán-sürgönyökböl ugy értesül, hogy Victor Emanuel király éppen a zuávoknak köszönheti életét, a kik segitségére mentek. A király ugyanis lovastól együtt valamely mocsárba esett volna, a hol igen nagy veszélyben forgott. A tudósitó megjegyzi, hogy a nevezett uralkodó hallatlan vakmeröséggel és vitézséggel bir.

Ugyanazon tudósitó irja, hogy az uj franczia ágyukkal Casale elött kisérleteket tettek, melyek eredménye az lön, hogy egy ház 2600 métre távolságra (mintegy 1300 öl) tiz percz alatt le volt rombolva. Az ujabb próbák még hallatlanabb eredményre vezettek, ha igaz. Ugyanis 1500 métre távolságra a kitett czélt, mely csupán egy ember mellszobrával ért fel, 100 lövés közül 80-szor eltalálták volna.

A jun. 2-iki „Moniteur" hivatalos része elején hozza hivatalos kibirdetését a velenczei kikötö és kijárásai ostromzár alá helyezésének.. A tengerészeti miniszter kijelenti, hogy Jurien de la Graviére ellentengernagy, mint az adriai tengeren levö franczia haderö parancsnoka, május 18-tól kezdve a nevezett kikötönek és kijárásainak ostromzárlását megkezdte, és hogy mindazon intézkedések, melyeket a népjog, valamint a császár és a semleges hatalmak közt fenálló szerzödések megengednek, végre fognak hajtatni. A martalék fölött itélö tanács junius 1-jén megkezdte üléseit. Eddig 17 osztrák (kisebb nagyobb) hajó van összefogdosva.

Párisi tudósitások jelentik: 1) Egy 100,000 emberböl álló tartaléksereg fölállitását Piemontban S. Jean de Maurienne mellett. 2) A keleti hadsereg öszpontositott felállitását. 3) Egy éjszaki sereg alakitását. A föváros megerösitett helyörsége ezen két seregnek alapul szolgáland. A harcztéren álló ezredek depot-i fogják a belsö szolgálatot ellátni, mely czélra egy mozgóörsereg fog ujra felállittatni. — Remélik, hogy a mozgóörsereg biztos fö- és altisztek vezénylete alatt, a nyughatatlan elem nagytömegét semlegesiteni fogja.

— A berlini „Kr. Ztg" nem fél attól, hogy az uj parliament Derby l. miniszteriumát megbuktassa. A radikálok, békebarátok s manchesteriek nem biznak oly annyira Palmerston és Russell semlegességi biztatásaiban, hogy ezen bizalom alapján Derbyt megbuktassák; söt — igy vélekedik a nevezett lap — azt tartják legbiztosabbnak, ha Derbyt, az elöbbiek támadása által, minden harczias szándéktól távol tartják, ha védik öt, hogy aztán gyöngeségét a magok hasznára forditsák. Ezért hagyták ök egy hires szónok által is mindenütt az egész országban a semlegességet hirdetni. Szóval valamint a mult ülésszakban a conservativ miniszteriumot a legszabadelvübb belügyi reformokra kényszeritették az által, hogy ellenkezö esetben rögtöni megbuktatással fenyegették; ugy most, ugyan ily fenyegetés segélyével, a háboruskodó külföld irányában folytonos közönyre akarják kényszeriteni.

A „M. Herald" is nagyon biztatja magát, hogy a kormány nem félhet semmitöl. A parliament mibenlétéröl következö kimutatást közöl: „A conservativok 306 tagból álló, szorosan összetartó pártot képeznek. Pelmerston 137, Russel 148, Bright 28 taggal rendelkezik; 65-nek pedig nincs bizonyos vezére, ezek tehát a függetlenek. Ezen számitás szerint a miniszteri párt majdnem háromszor oly nagy, mint a Palmerstoné, több mint kétannyi a Russelénál, ha pedig e két párt egyesülni találna, még mindig 51 szónyi többsége volna." Az ugynevezett függetlenek közöl a „M. Herald" bizton számit arra, hogy közérdekü fontos szavazások alkalmával a fele a miniszterium részén lesz; s ennélfogva abbeli meggyözödését fejezi ki, hogy a miniszterium nem félhet ellenei megtámadásától.

— Hogy Francziaország a maga követjét Florenczböl visszahivta volna, alaptalan hir; annyi azonban tagadhatlan, hogy a franczia kormány Toscana irányában nagy zavarban van, és hogy a semleges hatalmak most még hangosabban fognak felszólalni, miután a nagyherczeg három tiltakozást intézett hozzájok; az elsö a forradalom, a második Szárdinia, a harmadik Francziaország ellen van irányozva. Mind a három okmány kitünö mérséklettel és méltósággal van irva.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— Stambulból máj. 27-kén irja a „P. N.“ levelezője: „A pompa, melylyel itt Constantin hget fogadni akarják, leirhatatlan. A keleti disz és fény legszebb remekművei czifrázzák a lakot, honnét az éjszaki hg az ablaka alatt játszó Bosphorus habjain ábrándjának jó idős gyermekét ringathatja. A kényelem kigondolható nemei környezendik, husz cseléd aranyozott európai egyenruhában várja, nem külöuben a számára összeállitott konyha, á la france, egy zenekar, a szultán drága gyémántokkal kirakott csibukjai stb. szóval, Constantin Pétervár és Carskoje Szelót könnyen felejtheti e bájos tündérlakán, és csak Czirkasszia terményei hiányoznak, hogy előlegesen is az Isten e földöni árnyéka és az igazhivők szultánjának higyje magát. Persze a közvélemény a Szerbiából jövő hirek után nem igen szivesen veszi mindezt, söt sokan roszalják is, de mit tegyenek ellene, midőn a Korán azt mondja: „Ekremu ed dhaifon velahu kiafrirun,“ azaz: tiszteld vendéged, legyen az bár hitetlen. És itt ellenszólni nem szabad.“

— A török birodalom helyzete naponkint komorabb szint ölt és se a szláv tartományokban uralkodó izgatottság, se az, hogy a három fejedelemségben titkos tervek érnek, többé nem tagadható. Kuza ügyét illetőleg jó forrásból azon értesitést veszszük, miszerint a porta az investiturát egy föltételhez köti, melynek teljesitését az unionista hatalmak állhatatosan megtagadják, e föltétel az, hogy a párisi szerződés illető határozmányai oda modosittassanak, miszerint a portának, minden idegen közbenszólás nélkül, joga legyen a fejedelemségeket megszállni, ha ezek az aug. 19-ki convention még több csorbát találnának ejteni. Természetes a porta ezen követelése, de szintugy megfogható az is, hogy bizonyos hatalmaknak e kikötés sehogy sincs inyére.

— Május 22-kén nyittatott meg Foksányban a központi törvényszék. Azon kibocsátványban, melyet Kuza Sándor ezen testülethez intézett, és a mely Creculescu által felolvastatott, a többi közt ez áll:

„A mily nagy önök feladata, oly nagy lesz dicsőségök is, ha azon állás nagyságának, melyre az összes nemzet által meghivattak, egyetértés, erő és bölcseség által — a nemzet haladásának előnyére — méltóan megfelelni fognak. Önöktől várják a testvérnépek igaz és erős egyesülésöket, mely eddig áldozatba került, és mely csak most fog önök nyomán a világ által is elismertetni és igazoltatni.“ (W. Ztg.)

Bukurest, máj. 31. Az „Oestr. Ztg.“-nak irják: „Hova czéloz Kuza a ploesti táborral, az még mindig talány. Mindenféle idevonatkozó hirek keringnek. Igy állitják egyebek között, hogy az összes moldva-oláh haderő összevonása nem egyébre való, mint arra, hogy a majd bevonulandó orosz seregekkel gyorsan lehessen egyesiteni. Ezen állitás alapjául azt hozzák fel: hogy Kledvianu főtábornok elbocsáttatott, kinek helyét egy orosz szolgálatban volt orosz-szellemü ember tölté be; valamint azt is, hogy a forgalomban mindenütt feltünően sok orosz pénz mutatkozik. Ennélfogva itt mindenfelé el van az a hir terjedve, hogy északnak itt már sok izben szállásolt fiait ismét meglátjuk rövid idő mulva, hogy az oroszok Kuza engedelméből és kivánságára, a Dunafejedelemségekbe be fognak vonulni. Mi leginkább azoknál fogva, a miket idevonatkozólag más helyekről hallunk és olvasunk, rámondhatni véljük az „ugy van“-t. A lakosoknak, főkép az üzérkedő osztálynak éppen nem volna ellenére egy ily bevonulás, mert bármit mondjanak az oroszokról, de az tagadhatatlan, hogy mindenkor milliókat hagytak itt, s a népesség minden rétege között pénzbőséget idéztek elő. Moldovából azt beszélik, hogy az ott tartózkodó Kuza herczegnek meggyült a nagybojárokkal a baja, kik ugy beszélnek ellene, a mint hét hónap előtt még csak menthető lett volna, a mit azonban már most lehetetlen eltürnie. (M. S.)

— Poroszország magatartására nézve igen megnyugtató azon világos és jellemerős nyilatkozat, melyet a regensherczeg május 30-kán a stargazdi vasut megnyitásának békés alkalmával tőn (hátulsó Pomeraniában). Ő kir. Fönsége ugyanis a pályaigazgatóság elnökének beszédére következőleg válaszolt:

„Gondolhatják önök, uraim, hogy felindult szivvel jövök önökhöz. Király ő felsége tegnap megbizott, hogy köszöntsem Pomeraniát. Önök ohajtása, a megkezdett művet bevégezve látni, az enyém is. Fájdalom, oly időszakban élünk, midőn talán a legközelebbi óra többé nem a miénk. Akkor Poroszország meg fogja mutatni 45 békeév mennyi jót hozott rája. Örömmel fogjuk azt feláldozni, s reméljük Istennel, hogy minden ismét jobbra fordul.“

„Trieszti hajók — német hajók!“ igy kiált föl egy éjszaknémet az „Allg. Ztg“-ban, s teljes joggal emeli ki, hogy Francziaország trieszti hajók elvétele által a német szövetséget már megsérté, hogy egy hajónak elvétele népjogilag magába az országba tett fegyveres beütéssel teljesen egyenlő. Trieszt német szövetségi város, hajói tehát a hazai föld jogát mindig és mindenütt magukkal viszik. Az éjszaknémet hazafi tehát fölszólitja a szövetséget, hogy tüstént szövetségi követet küldjön Párisba, ki a trieszti tulajdon kiadatását és kárpótlást kivánjon a német kereskedők és hajósok számára s a megtagadás esetét casus bellinek nyilvánitsa.

— Mecklenburgból, jun. 1-ről irják: A Franczia- és Oroszország közti viszony nagy világot nyert egy kétségtelen tény által, mely itt most általános szóbeszéd tárgya. György Mecklenburg-strelitzi hg, ki orosz kat. szolgálatban áll, nem rég hitvesével, Katalin nhgnővel utra kelt Német-, Olasz- és Francziaországba. Marseilleből egyenesen honukba szándékoztak visszamenni. Ekkor rögtön távirati sürgönyt kapnak Sándor császártól, menjenek Párison keresztül s tisztelegjenek Eugenia hgnőnél. Ez azonnal meg is történt s csak azután tértek a herczegnek remplini jószágára Mecklenburg-Schwerinben. Itt azóta gr. Nesselrode volt birodalmi kanczellár találkozott a hggel.

— Hivatalos berlini levelezések különböző lapokban öszhangzólag erősitik, hogy a Willisen tbktól Bécsben megkezdett alkudozások a közönséges diplomatiai uton folytatódnak s az egyetértés iránti remény még szilárd. Hasonló forrásból ered megczáfolása azon hirnek is, hogy Erfurt mellett egy figyelő sereg állittatnék fel, a minek czélszerütlensége kézzel fogható.

Willisen küldetése felől erősiti a „Wdr“ berlini levelezője is, miszerint ott a kérdésnek kedvező eldöntését hiszik s hajlandók a mennyiben lehet az akadályokat eltávolitni.

— Pourtalés gróf, a franczia udvar melletti porosz követ, hallomás szerint nem fog előbb a maga állomására Párisba visszatérni, mig a szövetséggyülés kebelében valamely kiegyezés nem lesz létrehozva.

— Brüssel, jun. 5. Párisból jelentik, hogy a franczia flotta működése, mely a franczia hadsereg mozgásaira nézve Olaszországban oly nagy fontossággal bir, politikai okoknál fogva elhalasztatott volna.

A hajógyárakban a legnagyobb sietséggel dolgoznak 40 szállitó hajó fölszerelésén, melyek különösen az adriai tenger részére vannak szánva, s mindegyike 1000 embert vihet. Juliushó végeig tengerre kelhetnek e hajók.

— Varsó, máj. 26. Bizonynyal a háborus viszonyok okozzák, hogy az ujonczozás, mely tudomás szerint a párisi béke óta az egész birodalomban meg volt szüntetve, legközelebb ismét életbe fog lépni. — Mindazáltal azt rebesgetik, hogy a kormány elhatározá, az eddigi 10—15 évrei erőszakos ujonczozási rendszerrel (az ugynevezett „brankával“) felhagyni, és e helyett a sorshuzási rendszert hozni be, mint az Francziaországban is fennáll a kiváltsági vagy emberállitási joggal. Mondják, hogy ezen uj terv már tökéletesen ki van dolgozva és csupán a czár aláirása szükségeltetik. — Nagyszámu lengyel menekültnek a visszatérés hazájokba ismét megengedtetett.

Hadi mozgalmak.

A szövetségesek harczterve váratlan változást szenvedett! A montebellói kémszemle kétségtelenné tette, miszerint az ellenségi had nagyja Tortona és Voghera táján áll, a miből azt lehetett következtetni, hogy a főcsapás, miként ez I. Napoleon alatt is történt, Piacenza ellen fog irányoztatni. Megerősité e nézetet Garibaldi vállalata is, mely átalánosan oda lön magyarázva, miszerint az ausztriai hadat arra akarják kényszeriteni, hogy tetemes serget észak felé küldvén, ez által Piacenza és Pavia közti állását gyöngitse és igy a franczia-szárdokra nézve a keresztülrontást megkönnyebitse. Gyulai gróf ezt ismeretes kiáltványában ki is mondá, hozzátévén, miszerint e terv az ellenségnek nem fog sikerülni. Hanem vagy az egész, eleitől fogva csak szinmanoeuvre vala, vagy pedig az ellenség utólag megtudta, hogy Piacenza évek óta rémitően erősittetett, legujabban pedig e hely s Pávia közt formaszerü elsánczolt tábor létezik, vagy végre Gyulai gróf állhatatossága tette szükségessé az ellenség tervének módositását, — elég az hozzá, hogy a szövetségesek főereje, vele együtt az „eltünt“ Mac Mahon hadteste is gyorsan észak felé nyomult, Niel tbk Novarába bevonult, a franczia főhadiszállás a sereg zömével nyomban követte őt és ezen egész tömeg most a Ticino felé kezdett mozogni, azon nyilvános szándékkal, az ausztriai jobb szárnyat megkerülhetni és a homlokoldalról érinthetlen pavia-piacenzai vonalt hátulról megtámadni. Ezen mozgalom által szükségessé vált egy másik — az ausztriai csapatok részéről. A Ticino bal partja (a lombardiai part) t. i. teljesen nyitva van és semmi strategiai előnyöket nem nyujt, ugy hogy csak a tulszám által védhető. Ha a franczia-szárdoknak sikerül az ausztriai jobb szárnyon fölül a folyón átkelni, az ennek piemonti partján álló ausztriaiak visszavonulása fenyegetve vala és ezen tetemes haderő azonkivül ama jobb parton fölösleges is lett volna, mintán a vele szemközt állt ellenség észak felé elvonult. Mind ezen körülmények arra inditották az ausztriai főparancsnokot, hogy sergének jobb szárnyát a folyó bal partján, tehát Lombardia határán gyüjtse össze és igy mind a folyó bal partját mind a pávia-piacenzai vonal hátát fedje, ezen biztos állásban várva be a megtámadást.

Ezenkivül a kiváncsiság a Lago maggiore felé is irányul, hol Garibaldi sarokba szorittatott; minden szem kiváncsian pillant arra felé, hogy megtudja, merre fordultak az ott müködött ausztriai csapatok és minő uton tartják fönn a főhaddali összeköttetést, midőn az ellenség Novara felől Urbán és Zobel tábornok hadtestei közé törekszik magát beékelni. Annyi bizonyos, hogy az alig bevégzett tiroli vasuton hatalmas ausztriai hadoszlopok mozognak lefelé és hogy nagyobb részük Felső-Olaszországba megérkezett. (B. H.)

— A palestrói ütközetekről még nem érkeztek meg a bécsi részletesb tudósitások; a franczia és piemonti tudósitásokból azonban már kitünik, mikép azok legalább is oly elkeseredettek és véresek voltak mint a montebellói volt. Victor-Emanuel négy (Fanti, Cialdini, Castelborgo és Durando) hadosztálylyal, néhány alessandriai könnyü lovassal és négy üteggel kelt volt át a Sesián. A Gastelborgo és Fanti hadosztály Palestronak indult, mig Cialdini balra Vinzaglióba ment; a közös czél Palestro volt. A hadmiveleti tér itt rizsföldek, patakok és csatornákból áll, közben keskeny ösvények huzódnak, melyek nagy haderők kifejtését lehetetlenné teszik. A piemonti sere 25,000 emberből állt s máj. 30-án Palestróba, mint a piemonti tudósitások mondják, heves harcz után bevonult. Az e napi harcz hevességét azonban ugy látszik még sokkal fölülmulta a máj. 31-ki, a midőn az ausztriaiak léptek föl támadólag, mely támadást maguk a piemonti tudósitások oly hevesnek irnak le, hogy mint Victor-Emanuel egy napi parancsa mondja, a helyzet a legkoczkáztatottabb volt. Az ausztriai csapatok ugyanaz nap estve ujabb támadást tettek, de mely, mint ismét piemonti tudósitások mondják, csak a Robbioból visszavonulás fedezésére szolgált. E visszavonulás egyébiránt egyező bécsi közlések szerint már akkor elhatározott dolog volt, midőn a szövetségesek haditervüket megváltoztatva, a Sesia hosszáról kezdék támadásaikat intézni, olyannyira, hogy mint az „O. D. P.“ mondja, ezen visszavonulás nem ama harczok következménye, hanem hadmivelet, mely az ellen mozdulatainak meghiusitására tétetett.

Az ausztriai hadseregnek a Ticino mögé vonulására nézve érdekesnek tartjuk az „A. A. Z.“-ból egy szakembernek következő véleményét közölni:

„Az ausztriaiak, ugymond folytatólag, (az ellen mindinkábbi megerősödése folytán) késztetve láták magukat haderejöket mindig jobban öszpontositani, hogy az ellenséges tartomány megszállása s egész politikai irányzata folytán a kezdeményezést átengedék. Az ausztriaiak magától érthetőleg nem szoritkoznak pusztán passiv védelemre, hanem számos kis helyi ütközeteket látjuk őket vivni, hol éppen sikerre kilátással támadhattak s az ellen támadásának hosszabb ideig ellentállhatni hitték. Ezen egyes ütközetekben az ausztriai hadsereg fényes vitézséget és kitartást tanusitott, s tapintatosan kikerülték hogy a sereg zömét is a harczba bevonják. Azt hivők, hogy a Lomellina tartomány valahol, nevezetesen miután a bal oldal Paviára támaszkodhatott, és miután az ellen átkelése Pavia és Piacenza közt reá nézve nagyon veszélyesnek tünhetnék föl, elég szilárd hadállást nyujtott volna, hogy az ellennek végre csalhatlanul bekövetkező főtámadásával daczolni lehessen. Ezen nézet nem valósult, bárha az ausztriaiak minden rendelkezésükre álló erőket összetartották, s legkevésbbé sem oszták meg azokat, ennélfogva a fönnforgó hadállás nyilván nem volt elég erős, az ellen tulereje nagyobb volt, mint hogy a Ticino tulsó partján vele mérközni lehessen. Aggódva mint látszik a fölkelésnek Toscanában növekedte fölött, az ausztriai hadsereg nem hitt a jobb szárny fenyegető megkerülésének a Ticino előtt, hanem hogy a mögött ellentállhatni. A legujabb bulletin szerint a Ticinót homloksora elé vevé, az az: azon átkelt, s valószinüleg a novera-milanói vas- és országuton innen és tul állt föl. Ez által az ausztriai sereg közeledett segédforrásaihoz, a számára uton levő erősitéseknek rövidebb utat kell tenniök s idő van azok odavonására. Teljes gyanitás szerint tetemesen erősebb az uj állás mint melyet elhagytak, s az erők egyensulya ekként helyre van állitva, vagy legalább helyreállitásához közelebb áll. Rövid késedelem után látni fogjuk, mint folytatja az ellenség támadó hadmozdulatait. Lomellina visszanyert birtoka nem lesz reá nézve nagy hasznu. Erőket nem fog ott tulságos mértékben találni, ellenben távolabb esik segéd-forrásaitól, s legalább is Pavia körülfoglalása lesz szükségessé. A közvélemény az ausztriai működő sereg ezen mozdulatát jelentőségére nézve valószinüleg értékén alul veendi, az ha lehetséges lenne, ma már Lipcsét s holnap már Waterlot kivánná. Azonban ez óhaj majdnem értelmetlen. Lehetőleg szivós, tényleges védelem, de e mellett minden nagyobb eldöntésnek kikerülése, mig azt sikerre kilátással nem merészelhetni, ez az, a mi a politikai viszo-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

nyoknak, a támadás és védelem egész helyzetének megfelel. A forradalom, melylyel Lajos Napoleon szövetkezik, minden oldalról fenyeget, itt minden merész játék kétszerte veszélyesebb lenne."

Toscanában a papság mint látszik, nem tartja magát vissza a mozgalomtól. Mennyi rovandó föl ebből a körülmények kényszeritő hatalmának, nem tudjuk, elég az hozzá, hogy a florenczi érsek máj. 29-én mise után, melyen a toscanai, szárd és franczia hatóságok jelen voltak, föltentelé a zászlókat s a toscanai sereg főparancsnokának 4200 érmet adott át a szeplőtelen fogantatás képével, hogy azokat a katonák közt kiossza. Egy beszédet is tartott e főpap, melyben kiemelé az istenhez folyamodás szükségét, már azon okból is, mert „nem hiába nevezi magát a csaták istenének." Igy hivák őt az izraeliták. Florencz város többi papsága is követi e főpapi példát s a háboru hirdetőjévé lett. Mi a toscanai sereget illeti., az 10—12,000 emberre megy föl s Napoleon hg hadtestének egy hadosztályát képezendi. A nemzetiörség részben mozgosittatik, a maradék a belszolgálattal bizatik meg.

— A „Moniteur"-nak egy Magentából f. hó 5-ről kelt bulletinjéből a következőket emeljük ki. Tegnap a seregnek Milano irányában kelle előnyomulnia, mely alkalommal az a turbigói, nem pedig a magentai hidakon ment át. A hadmivelet jól lön létesitve; azonban az ellenség, mely a Ticinón nagy számmal nyomult elő, a legélénkebb ellenállást fejté ki. Az utak keskenyek voltak, a testőrség két óráig tartá ki a rohamot. Ezen idő alatt Mac-Mahon elfoglalta Magentát. Véres ütközet után az ellenség mindenütt visszanyomatott. Ma a sereg kipihen s szervezi magát.

Ujabbak. — Bécs jun. 8. Az „Ost. P." jelenti, hogy Magentánál 1000 franczia lön elfogva, 9 ágyu és sas, valamint 2 zászló zsákmányolva. A „Presse" jelenti: Mailand még mind az ausztriaiak hatalmában van; b. Hesz táborszernagy 3-án Gyulai gróffal a bereguardi postaházban értekezletet tartott s azután a rosatai főhadiszállással Abbiate grossoba ment.

B cs, jun. 8. Az „Österr. Korresp." jelenti, hogy miután a cs. k. csapatok vasárnap Milanóból, az adott parancs szerint, kivonultak, a hatóságok megszüntették működésöket, a város biztonságáróli gondoskodás a helyhatóságra lön ruházva; a hatóságok Veronába vonultak vissza, azonban alkalmasint Mantuában fogják felütni székhelyöket.

Bern, jun. 4. Urban altábornagy, ki Garibaldi szabadcsapatjait üzte, nagy hadtesttel és számos ágyuval a varesei tó mellett áll, Varese s a Lago maggiore között. (Ostd. P.)

Brüssel, jun. 6. Egy hir szerint Francziaország elfogadta Anglia és Poroszország közbenjárását s a császár valószinüleg nem sokára visszatér Párisba.

Páris, jun. 7. A „Moniteur" jelenti, hogy Antonini marquis a nápolyi király haláláról értesité a kormányt; a teljhatalmazott miniszter átnyujtá hitelesitő iratait. — A „Patrie" szerint a magentai csatában Espinasce és Clerc franczia tábornokok elestek.

Páris, jun. 8. Anglia és Francziaország közösen helyreálliták Nápolylyali diplomatiai összeköttetésöket. — Nápolyban miniszterváltozás történt. Bianchini kilépett a minisztériumból s Filangieri és Serra-Capriola herczeg belépett.

— Triest, jun. 6. A „Jenő herczeg" ausztriai hadigőzös tegnap Pontebianchetől nyugatra 12 mig-liányira, a „Raoul Nantes" franczia három árboczos hajót, mely Cubából pénztárakat hozott, lefoglalta.

London, jun. 7. Tegnap a szabadelvü parliamenti tagok meetinget tartottak, melyen valamennyi pártvezér jelenvolt. Russel és Palmerston lordok kijelenték, mikép akármelyikök nyerje el a miniszterelnökséget, egyetértőleg fognak működni. — Holnap fog a kabinet elleni bizalmatlansági módositvány tételni.

London, jun. 8. Tegnap a parliament megnyittatott. A trónbeszédben pártatlan semlegesség mondatik ki, de egyszersmind nagy mérvü védelmi rendszabályok alkalmazása adatik tudtul. Meg van igérve azon iratok előterjesztése, melyek a kormánynak a béke föntartása iránti ohajtásait bizonyitják. A reformkérdést illetőleg a parliament elhatározására hagyatik, valjon nem jobb lenne-e azt a legközelebbi ülésben terjeszteni elő? — A miniszterium kormányzási nemképessége miatt, Hastingston bizalmatlansági szavazatot inditványozott.

Raguza, jun. 4. 1600 nizám s 800 basi-bozuk, Aazi bey alatt Klobukba érkezett. Korienich leégettetett; jun. 3-kán Klobuk fölmentetett, a helyőrség felváltatott, s a hely hadi s élelemszerekkel láttatott el. Klobukot 1500 ember, köztük 500 montenegroi Ivo Rakow alatt ostromolta. Az ütközet sokáig tartott, a nélkül, hogy véres lett volna. A fölkelők Trebinjénél is visszaverettek. A török csapatok Korienichnél táborba vonultak s Dervish pasha megérkezését várták Biliczből 6000 nizámmal s 2000 basibozukkal. A fölkelők s montenegróiak közt nagy rémülés és kevés harczvágy uralkodik.

Bécsi börze.	junius 9.	junius
Nemzeti kölcsön 100 pftért	69.	
Metalliques 5 pc. „ „	62.	
Bankrészvény darabja	780 —	
Hitelintézeti részvény	145.—	
Augsburgi váltó	125.—	
London 10 ft Sterling	145.—	

A bécsi börzén junius 7-én a magyar urbéri kárpótlás 62 ft. — kr. az erdélyi 58 ft. — kr.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

HIRDETÉSEK.

NEM HIVATALOS.

(702) (3—3)

Hirdetés.
A korondi fürdő!

Maros-Vásárhelytől négy öt óra járásnyira, s Udvarhelyhez még közelebb, a parajdi sóbányáról ismeretes kies völgyben fekszik a korondi fürdő és ásványos víz; melynek jó iható és és mellbajokban a gleichenbergi vizhez hasonló hatásu borvize, igen derék sós és iblanyos fürdője, minden mellbajban, görvélyben s vérbajokban sinlőnek üdvös s tapasztalt gyógyszerül szolgál. A fürdőhely alkalmas szállásokkal, jó vendéglővel s izletes fürdőhelylyel el van látva, s jelenleg hat évre haszonbér alatt állván, a szállások csinosbitására s a bővebb kényelem eszköz lésére minden meg van téve; e mellett a szállások ára is még az eddiginél is jutányosabbra szabatott. Korond gyógyvizének üdvös hatása, azon tájnak egésséges légé, az időtöltésekröli kellő gondoskodás egyaránt fog jótékonyul szolgálni, s a tisztelt közönség részvétét a fürdő haszonbérlője kiérdemelni törekvend. A szállások ott helyben bérelhetők BAJCSI KÁROLY fürdőfelügyelőnél.

(694) (3—3)

Éppen most érkezett egy ujabb küldemény az általán kedvelt
valódi
Schneebergi növény-allop-ból
mely igen hatályos szer a torok-gyuladás, rekedtség, náthaláz, köhögés, mellszorulás és beenyegesedés eseteiben.

Fris ssállitmányból kapható:
Kolozsvártt: Wolff János gyógysz.; Brassóban: Gyertyánffy; Tordán: Wolff Gábor gyógysz.; M.-Vásárhelytt: Jenei Albert gyógysz.; Lugoson: Arnold József; Verseczen: Herczeg Seb. gyógysz.; Segesvártt: Misselbacher; Pancsován: Graff W. K. gyógysz.; Dézsen: Krémer Sam.; Szászvároson: Gust. Spech; N.-Bányán: Haracsek József; N.-Károlyban: Schöberl K. uraknál.

Ára egy üvegcsének használati utasitással:
1 ft. 26 kr. o. ért.

A fennevezett bizományosoknál kapható a cs. k. főorvos SCHMIDT átalán kedvelt
tyukszemtapasz.
Főraktár: BITTNER GYULA
gyógyszerésznél Gloggnitzban.

(688) (4—12)

STÁJER FŰNEDV,
mellbetegeknek.

Grácz és Bécs városok legügyesebb orvosai meggyőződése s igazolásaik szerint ezen mellnedv a jelenben meglepőleg tüntette ki jótékony hatását különösen a köhögés, nátha, hurut, torok- és mell-fájásban, ugy hogy sokaknak szükségül vált és azoknak tulajdon nyilatkozataik szerint csupán ezen szernek köszönhetik nyugalmasb éjeleiket s betegségök javulását.

Nagyon ajánlható ezen nedv utazóknak. Kellemes ize miatt nemcsak gyermekeknek hasznos, hanem korosabbaknak, kivált tüdőbetegeknek enyhülést szerez, s főleg rekedtség ellen ajánlható.

Meglettkoruak vehetnek szükség szerint, evés előtt s után rövid idővel, naponként 4 vagy 5 evőkalánnal; ugyan annyiszor adathatik gyermekeknek, koruk szerint.

Gyógyvizek:
Ivándai, Gleichenbergi, Szelti, Karlsbaadi és Budai.

Kapható Kolozsvártt KOZÁK EDUÁRD „katoná"-hoz czimzett füszerkereskedésében.

(696) (2—4)

Külső birtok-eladási hirdetés.

A kolozsvári határon 150 holdnyi birtok, mely áll részint kaszálóból, részint szántóföldekből egymáshoz jobbára mind közel, középpontján alkalmas majorral s kellő épületekkel, melynek közelében gyümölcsös és szőlő is van — örök áron eladó. Értekezhetni iránta kurta-szappanyutczában 372. szám alatti háznál.

(701) (2—3)

Haszonbéri hirdetés.

Báró Radák Kata Antos Jánosné ő nga következő jószágai, három egymás után folyó évre, haszonbérbe adandók:

1. A maros-dátosi, mely áll: a gazdaság folytatására megkivántató épületekből, 178 hold 762¼ □ öl szántóföld, 13 hold 500 □ öl legelőből és 4 hold 1000 □ öl szőlőből.

2. A mező-velkéri, mely áll: szükséges gazdasági épületekből, 208 hold 25 □ öl szántóföldből, 56 hold 1450 □ öl kaszállóból és 49 hold 600 □ öl legelőből.

3. A mező-szilvási, mely áll: kellő gazdasági épületekből, 156 hold szántóföldből, 89 hold kaszálóból, 3 hold 800 □ öl nádasból és 11 hold 150 □ öl legelőből.

Értekezhetni félőlök Sárpatakon b. Radák Istvánné ő ngával, Ózdon Ambrus Sámuellel.

(698) (1—1)

Èppen most jelent meg!

s Kolozsvártt STEIN JANOSnál s általa minden könyvkereskedésben
kapható:

MIT TEGYEN AZ ERDÊLYI GAZDA HOGY JOLLETRE JUSSON?

Az erdélyi gazdasági egyesület által kitüntetett pályamunka.
Irta BERDE ARON. Ára 35 ujkr.

OLASZORSZÁG FÖLDABROSZA

kisebb és nagyobb alakban. 40 krajczártól 4 ujforintig.

VAS GEREBEN,
MULTAK EMLÊKEI.
2 kötet. Ára 2 forint o ztrák értékben.

ALMÁSI TIHAMÉR,
KÖNY ès MOSOLY
BESZÉLY GYÜJTEMÉNY.
2 kötet ára 2 ujft.

TÓTH FERENCZ,
TÖRTÉNETI KÉPEK.
Historiai novellák.
Ára 1 ft. 40 kr. o. é.

VÉRTESI ÁRNOLD,
TÖRTÈNETI BESZÉLYEK.
2 kötet ára 2 ft. o. ért.

AZ EV. REF. FŐTANODA KÖNYVNYOMDÁJA. (Belső farkasutcza 74 sz.)

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.